

Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform

Sammanfattning

Utskottet behandlar i betänkandet proposition 2007/08:91 Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform, jämte motioner. I propositionen lämnas förslag till en lag om kommunalt vårdnadsbidrag. Lagen är kompetensutvidgande för landets kommuner och ger dessa möjligheter att införa, finansiera och administrera kommunala vårdnadsbidrag inom vissa ramar.

Syftet med vårdnadsbidraget är att ge ökade möjligheter för föräldrar att vara hemma och vårda sitt barn under den period då barnet är mellan ett och tre år. Bidraget ska vara skattefritt och uppgå till maximalt 3 000 kr per barn och månad. Det kommer inte att vara pensionsgrundande.

Om barnet inte deltar i offentligt finansierad förskoleverksamhet kan fullt vårdnadsbidrag utgå. Kommunerna ges också rätt att införa vårdnadsbidrag på deltid och får själva avgöra hur närvaron i förskolan ska samspela med avtrappningen av vårdnadsbidraget. Vårdnadshavaren ska kunna förvärvsarbeta heltid och samtidigt uppbära vårdnadsbidrag om barnomsorgen ordnas på annat sätt.

Vårdnadsbidraget ska inte kunna lämnas till en vårdnadshavare som har vissa ersättningar som t.ex. arbetslöshetsersättning, föräldrapenning, ålderspension, sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna.

I ärendet finns två reservationer (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Lagförslagen m.m.	5
Reservationer	10
1. Lagförslagen, punkt 1 (s, v, mp)	10
2. Barntid, punkt 2 (mp)	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12
Propositionen	12
Följdmotionerna	12
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om kommunalt vårdnadsbidrag,
2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring såvitt den avser 3 kap. 5 e § och med den ändringen att ingressen ska ha följande lydelse: Härigenom föreskrivs att det i lagen (1962:381) om allmän försäkring ska införas en ny paragraf, 3 kap. 5 e §, av följande lydelse.,
3. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
4. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:91 i denna del och avslår motionerna 2007/08:Sf12, 2007/08:Sf13, 2007/08:Sf14 och 2007/08:Sf15 yrkande 1.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. Barntid

Riksdagen avslår motion 2007/08:Sf15 yrkande 2.

Reservation 2 (mp)

Stockholm den 8 maj 2008

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Veronica Palm (s), Helena Rivière (m), Ronny Olander (s), Lars-Arne Staxäng (m), Solveig Zander (c), Ulf Nilsson (fp), Kurt Kvarnström (s), Mats G Nilsson (m), Göte Wahlström (s), Mikael Cederbratt (m), Matilda Ernkrans (s), Fredrick Federley (c), Gunvor G Ericson (mp), Jasenko Omanovic (s), Eva Johnsson (kd) och LiseLotte Olsson (v).

Redogörelse för ärendet

I budgetpropositionen för 2007 aviserade regeringen en familjepolitisk reform för att öka familjernas valfrihet och stärka föräldrarnas makt över sin livssituation. En del i reformen avser ett införande av ett frivilligt kommunalt vårdnadsbidrag. De övriga bärande delarna är jämställdhetsbonus, barnomsorgspong samt ett ökat pedagogiskt uppdrag i förskolan.

Regeringens lagförslag återges i bilaga 2 och regeringens förslag till riksdagsbeslut i bilaga 1.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring (lagförslag 1) är, såvitt avser lagrummen 3 kap. 5 d § och 4 kap. 9 §, också föremål för ändringsförslag i proposition 2007/08:136 En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete. För att uppnå en lagteknisk samordning mellan förslagen behandlas denna del av lagförslaget i betänkande 2007/08:SfU12.

Fyra motioner har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna redovisas i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Lagförslagen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till bl.a. lag om kommunalt vårdnadsbidrag och avslår motionsyrkanden om avslag på propositionen och om barntid.

Jämför reservationerna 1 (s, v, mp) och 2 (mp).

Propositionen

I propositionen framhåller regeringen att en modern familjepolitik måste utgå från att familjer är olika, har olika önskemål och behov och är lika mycket värda. Därför är det viktigt med valfrihet och flexibilitet. Familjepolitiken bör respektera de enskilda familjernas val och inriktas på att så långt som möjligt vara stödjande, inte styrande. Den ska syfta till att stärka föräldrars makt över sin livssituation och öka familjernas valfrihet. Familjepolitiken bör underlätta för föräldrar att kombinera yrkesliv med familjeliv genom förbättrade möjligheter för båda föräldrarna att delta i yrkeslivet och ta hand om barnen när de är små. Den ska skapa goda förutsättningar för familjerna att få vardagen att fungera utifrån egna önskemål och behov.

För att föräldrar ska ges möjlighet att tillbringa mer tid med sina barn föreslår regeringen att de kommuner som vill ska kunna införa ett vårdnadsbidrag. Barnfamiljernas viktigaste inkomstkälla är förvärvsarbete och möjligheten för yrkesarbetande föräldrar att kunna tillbringa mer tid med sina barn är betydelsefull. Vårdnadsbidraget behöver därför utformas så att även en kombination av arbete och familjeliv underlättas. Föräldern kan därför förvärvsarbete och samtidigt uppbära vårdnadsbidrag om barnomsorgen ordnas på annat sätt. Vårdnadsbidraget ska även kunna reduceras mot graden av nyttjande av offentligt finansierad förskoleverksamhet, vilket möjliggör en kombination av förskoleverksamhet och omsorg i hemmet.

Bidraget får lämnas för barn som fyllt ett men inte tre år och som är folkbokfört i kommunen, och det lämnas till en vårdnadshavare som bor och är folkbokförd tillsammans med barnet. Efter anmälan av båda vårdnadshavarna får bidraget lämnas med hälften till vardera vårdnadshavaren. Bidraget får lämnas tidigast efter det att föräldrapenning med anledning av barnets födelse har lämnats för 250 dagar på sjukpenning- eller grundnivå.

Helt vårdnadsbidrag får inte lämnas för barn som har plats i offentligt finansierad förskoleverksamhet som avser heltid. Med förskoleverksamhet avses förskola och familjedaghem.

Vårdnadsbidraget ska inte beskattas och får maximalt uppgå till 3 000 kr per barn och månad. Bidraget kommer inte att vara pensionsgrundande.

Vårdnadsbidraget ska inte gå att kombinera med vissa ersättningar, bl.a. föräldrapenning för barnet eller dess syskon, arbetslöshetsersättning, sjuk- och aktivitetsersättning, sjukpenning över 365 dagar, ålderspension och äldreförsörjningsstöd.

Om vårdnadsbidraget sägs upp på begäran av bidragsmottagaren får kommunen tidigast lämna vårdnadsbidrag för samma barn fr.o.m. den femte kalendermånaden efter den månad för vilken bidraget senast lämnades.

Vårdnadsbidraget är att bedöma både som en familjeförmån och som en social förmån enligt EG-rätten. Bidraget ska därmed i enlighet med gemenskapsrätten kunna utges även i de fall där kravet på folkbokföring inte är uppfyllt.

En förälder som får vårdnadsbidrag bör ha rätt att vara helt ledig från sitt arbete eller att vara ledig på halvtid. Regeringen avser att inom kort i en separat proposition lämna förslag till ändringar i föräldraledighetslagen med dessa utgångspunkter.

Lagen om kommunalt vårdnadsbidrag föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

Motioner

I motion Sf14 av Veronica Palm m.fl. (s) begärs att propositionen avslås. Motionärerna ser framför allt tre principiella skäl som talar emot införandet av vårdnadsbidrag. För det första är vårdnadsbidraget otidsenligt. Det stöder vare sig ett jämställt föräldraskap eller integration och det innebär ett stort avsteg från arbetslinjen. För det andra är bidraget till konstruktion och genomförande dåligt för såväl barnen som föräldrarna. Tid med barnen förutsätter ett jämställt föräldraskap. Barnen vinner inte en mamma, utan de förlorar en pappa. En pappa kommer troligtvis att tvingas jobba mer för att få familjens försörjning att gå ihop. Bidraget är inte heller pensionsgrundande. Kvinnorna, som oftast redan har lägst inkomst i hushållet, blir de stora förlorarna. Dessutom utesluts många hushåll från möjligheten att använda sig av bidraget. För det tredje är vårdnadsbidraget ingen familjepolitisk reform utan innebär ett systemskifte i svensk familjepolitik genom att resurserna till en kvalitativ förskola hotas. Dessutom kan vårdnadsbidraget innebära en trippelsubvention utan garanti för mer tid för barnen. Vårdnadsbidraget kan således användas till att delfinansiera en barnflicka för vilken avdrag för hushållsnära tjänst kan göras. Är den anställda under 25 år ges också rabatt på arbetsgivaravgiften. Motionärerna anför därtill att vårdnadsbidraget även kommer att påverka kommunernas skatteunderlag negativt. Färre personer kommer att vara i arbete vilket innebär mindre intäkter till den gemensamma välfärden. Utvärderingen av vårdnadsbidraget i Norge visar att i familjer med annan etnisk bakgrund har

kvinnorna fått det ännu svårare att komma ut på arbetsmarknaden. Deras barn har inte fått del av förskolan, vilket har inneburit försenad språkinläring och gett barn sämre villkor vid skolstarten.

Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s) begär i motion Sf13 ett tillkännagivande om mäns och kvinnors lika rätt till både yrkes- och familjeliv samt deras lika ansvar för familj och barn. Motionärerna anför att vårdnadsbidraget är ett steg bakåt i jämställdhetsarbetet och ett hot mot kommunala barnomsorgen. Vidare har en ensamstående mamma inte någon ekonomisk möjlighet att använda sig av ett vårdnadsbidrag. Kvinnor som står längst från arbetsmarknaden får det svårare att ta sig in på denna. På sikt kommer en grupp kvinnor vid sin pensionering att få en låg ålderspension. Motionärerna anser att skattemedel inte ska stimulera kvinnors utanförskap och öka ojämställdhet och orättvisa mellan ensamstående och sammanboende föräldrar.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf12 att propositionen avslås. Motionärerna anser att vårdnadsbidraget riskerar att försämra alla kvinnors villkor på arbetsmarknaden ytterligare i form av inlåsning, ökat antal visstidsanställningar och deltidsarbeten samt sämre löneutveckling. Följderna av en försvagad förankring på arbetsmarknaden är sämre pension, sämre ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och sjukdom, sämre möjligheter till karriär och löneutveckling. Vårdnadsbidraget leder även till en mer ojämsälld fördelning av föräldransvaret och ökar kvinnors ekonomiska beroende av män. Därtill urholkar det den gemensamt finansierade förskolan. Utvärdering av motsvarigheten till vårdnadsbidrag i Norge visar att det framför allt är låginkomstfamiljer och utlandsfödda som använder sig av vårdnadsbidrag och att deras barn därför är underrepresenterade i förskolan. Mödrarna förvärvsarbetar i lägre utsträckning än tidigare och yrkesavbrotten är längre. I Finland är det framför allt unga mödrar med kort utbildning och svag position på arbetsmarknaden som använder vårdnadsbidraget. Vidare framhåller motionärerna att vårdnadsbidraget kan användas för att anlita släktingar eller barnflickor i hemmet, vilket motverkar det uppgivna syftet med reformen. Ensamstående föräldrar kommer inte heller att kunna använda sig av vårdnadsbidraget. En omfattande och resurskrävande kommunal administration kommer även att krävas för att administrera bidraget, bl.a. då bidraget ska utbetalas till EU-medborgare.

Peter Eriksson m.fl. (mp) begär i motion Sf15 yrkande 1 att propositionen avslås. Motionärerna anser att vårdnadsbidraget motverkar jämställdheten i samhället. Vidare innehåller förslaget många oklarheter och problem, t.ex. beträffande administrationen, kontrollmöjligheterna och med avseende på särlevande föräldrar som inte är ense eller bor i olika kommuner. Bidraget innebär även att det skapas olikheter mellan kommuner. Stora grupper är exkluderade från bidraget, och ensamstående har svårigheter att kunna använda sig av det. Trots att bidraget är en kommunal angelägenhet är ett maximalt belopp på 3 000 kr per månad och barn uppsatt. I Finland och Norge är över 95 % av dem som utnyttjar vårdnadsbidrag kvinnor. Där-

med återgår man till gamla tiders könsroller där kvinnor ansvarar för barn och hem och män tjänar pengar. I Finland är de som tar ut vårdnadsbidraget under mer än några få månader ofta unga kvinnor, som dessutom ofta är lågutbildade och utan fast jobb. Efter tiden med vårdnadsbidrag riskerar de att få ännu svårare att finna ett jobb som de är nöjda med. Vidare kommer det att vara möjligt att förvärvsarbeta heltid och ändå uppbära helt vårdnadsbidrag, varför bidraget i dessa fall kan ses som en sorts barnomsorgskonto. Bidraget är dessutom inte pensionsgrundande.

I motionens yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att en s.k. barn-tidsreform i stället ska genomföras. Reformen innebär en rättighet för föräldrar att gå ner i arbetstid till att arbeta högst 75 % när barnet är 1 år t.o.m. den månad det fyllt 3 år mot att en skattepliktig och därmed pensionsgrundande ersättning på 2 500 kr per månad erhålls. Motionärerna anför att avsikten med förslaget är att föräldrarna ska ges en möjlighet att vara tillsammans mer med barnen under småbarnsåren och därmed få möjligheter att skapa en nära och trygg relation. Samtidigt tryggas föräldrarnas anknnytning till arbetsmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan är införandet av ett frivilligt kommunalt finansierat vårdnadsbidrag en del i regeringens aviserade familjepolitiska reform, i vilken barnperspektivet är centralt. Små barn har behov av att ha kontakt med sina föräldrar, och föräldrarna har behov av att ha kontakt med sina barn. Barn är olika och föräldrarna känner sina barn bäst. Det är viktigt med valfrihet och flexibilitet i familjepolitiken. En utgångspunkt för vårdnadsbidraget är att enskilda människor och familjer kan fatta rationella beslut utifrån sina egna förutsättningar.

Vårdnadsbidraget ger möjligheter för föräldrar att gå ned i arbetstid för att kunna tillbringa mer tid med sina små barn. Små barn ges möjlighet att få tillbringa mer tid tillsammans med sina föräldrar, men även att vissa delar av dagen kunna vara i förskolan. Bidraget möjliggör en mjukare övergång för barnet från omvårdnad i hemmet till att delta i förskoleverksamheten.

Med hänsyn taget till hur uttaget av föräldrapenning i samband med barns födelse är fördelat mellan kvinnor och män, finns det anledning att anta att fler kvinnor än män kommer att uppbära vårdnadsbidrag. Utskottet vill dock peka på att det i regeringens familjepolitik finns en motvikt i regeringens förslag om jämställdhetsbonus som syftar till att på frivillig väg förbättra förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män, såväl vad avser ansvaret för hem och barn som på arbetsmarknaden.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att ge möjlighet för kommunerna att införa vårdnadsbidrag. Därmed tillstyrker utskottet regeringens proposition i nu aktuella delar och avstyrker motionerna Sf12–14 och Sf15 yrkande 1. Även motion Sf15 yrkande 2 avstyrks med det anförda.

Angående ordval i lagtext

Den föreslagna lagstiftningen om vårdnadsbidrag är könsneutral. Med anledning av att endast ordet make och inte ordet maka används i lagtexten i 5 § andra stycket förslag till lag om kommunalt vårdnadsbidrag, vill utskottet klargöra att ordet make i lagtext är att anse som ett könsneutralt uttryck som således även innefattar maka. (Jfr betänkande 2004/05:SfU17 s. 45).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Lagförslagen, punkt 1 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Matilda Ernkrans (s), Gunvor G Ericson (mp), Jasenko Omanovic (s) och LiseLotte Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Sf12, 2007/08:Sf14 och 2007/08:Sf15 yrkande 1 och avslår proposition 2007/08:91 i denna del och motion 2007/08:Sf13.

Ställningstagande

Förslaget om vårdnadsbidrag är otidsenligt. Det stöder inte ett jämställt föräldraskap, och det innebär ett stort avsteg från arbetslinjen. Bidraget är inte heller pensionsgrundande. Kvinnor, som oftast är de med redan lägst inkomst i hushållet, blir de stora förlorarna. Vidare är stora grupper, t.ex. arbetslösa, långtidssjukskrivna och personer med sjuk- eller aktivitetsersättning (förtidspension), exkluderade från bidraget. Ensamstående kommer i praktiken inte heller att ha någon ekonomisk möjlighet att använda sig av det.

Effekterna på sysselsättningen och arbetsutbudet beräknar regeringen som negativa. Vårdnadsbidraget kommer att medföra en minskad sysselsättning och minskad arbetstid bland kvinnor och därmed minskade skatteintäkter. Enligt Konjunkturinstitutet medförde en liknande reform i Norge en minskning med 11 000 personer i förvärvsarbete, omräknat i årsarbetskrafter. Vårdnadsbidraget riskerar vidare att försämra alla kvinnors villkor på arbetsmarknaden ytterligare i form av inlåsning, ökat antal visstidsanställningar, deltidsarbete, sämre pension, sämre ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och sjukdom, sämre möjligheter till karriär och löneutveckling.

Utvärderingen av vårdnadsbidraget i Norge har visat att i familjer med annan etnisk bakgrund har kvinnorna fått det ännu svårare att komma ut på arbetsmarknaden. Deras barn har inte fått del av förskolan, vilket har inneburit försenad språkinläring och gett barnen sämre villkor vid skolstarten. Bidraget motverkar således integrationen. Även i Finland är det fram-

för allt unga mödrar med kort utbildning och svag position på arbetsmarknaden som använder sig av vårdnadsbidraget, varvid positionen på arbetsmarknaden således försvagas ytterligare.

Bidraget innebär även att det skapas olikheter mellan kommuner. För de kommuner som inför vårdnadsbidrag kommer en omfattande och resurskrävande kommunal administration att krävas, bl.a. när vårdnadsbidrag ska utbetalas till EU-medborgare.

Därtill innebär vårdnadsbidraget att resurserna till en kvalitativ förskola kan hotas. I detta sammanhang vill vi peka på att bidraget kan användas för att anlita släktingar eller barnflickor i hemmet, vilket således motverkar den uppgivna avsikten med reformen att föräldrarna ska få mer tid med sina barn. Bidraget kan i dessa fall ses som en sorts barnomsorgskonto. Det kan då innebära en trippelsubvention från samhället. Vårdnadsbidraget kan således användas till att delfinansiera en barnflicka för vilken avdrag för hushållsnära tjänst kan göras. Är den anställde under 25 år ges också rabatt på arbetsgivaravgiften. Riksdagen bör således avslå förslaget om ett kommunalt vårdnadsbidrag.

Med vad som anförts är motion 2007/08:Sf13 tillgodosedd.

2. Barntid, punkt 2 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Sf15 yrkande 2.

Ställningstagande

Miljöpartiets förslag om en barntidsreform är ett bättre förslag än regeringens förslag om vårdnadsbidrag. Avsikten med förslaget är att föräldrarna ska ges en möjlighet att vara tillsammans mer med barnen under småbarnsåren och därmed få möjligheter att skapa en nära och trygg relation. Samtidigt ska föräldrarnas anknytning till arbetsmarknaden tryggas. Med vårdnadsbidraget finns risker för konservering av könsroller. Barntidsförslaget ger möjlighet för båda föräldrarna att gå ner i arbetstid och dela på det praktiska föräldraskapet, vilket ger fördelar ur både ett barn- och ett föräldraperspektiv som vårdnadsbidraget saknar. Att barntidsersättningen är skattepliktig innebär också att den är pensionsgrundande, vilket vårdnadsbidraget inte är. Regeringen bör således återkomma till riksdagen med ett förslag om en barntidsreform.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:91 Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om kommunalt vårdnadsbidrag,
2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
4. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Lagförslag 2 är såvitt avser 3 kap. 5 d § och 4 kap. 9 § överflyttat till betänkande 2007/08:SfU12.

Följdmotionerna

2007/08:Sf12 av Kalle Larsson m.fl. (v):

Riksdagen avslår regeringens proposition 2007/08:91 Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform.

2007/08:Sf13 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mäns och kvinnors lika rätt till både yrkes- och familjeliv samt deras lika ansvar för familj och barn.

2007/08:Sf14 av Veronica Palm m.fl. (s):

Riksdagen avslår proposition 2007/08:91 Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform.

2007/08:Sf15 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

1. Riksdagen avslår proposition 2007/08:91.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förslaget angående barntid.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om kommunalt vårdnadsbidrag

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § En kommun får med stöd av denna lag lämna vårdnadsbidrag till enskilda.

2 § Med förskoleverksamhet avses i denna lag förskola och familjedaghem enligt 2 a kap. skollagen (1985:1100).

Allmänna förutsättningar för vårdnadsbidrag

3 § En kommun får lämna vårdnadsbidrag för ett barn som har fyllt ett men inte tre år under förutsättning att barnet

1. är folkbokfört i kommunen, och
2. inte har en plats i förskoleverksamhet som avser heltid.

Vårdnadsbidrag får dock tidigast lämnas efter det att föräldrapenning med anledning av barnets födelse enligt 4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring har lämnats för sammanlagt 250 hela dagar, inklusive sådan tid som avses i 4 kap. 9 a § nämnda lag. Därvid ska föräldrapeningen ha lämnats med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning eller med belopp enligt grundnivån.

4 § Vårdnadsbidrag får, om inte annat följer av tredje stycket, lämnas till en vårdnadshavare som

1. är folkbokförd på samma adress som barnet, och
2. bor tillsammans med barnet.

Vårdnadsbidraget får efter anmälan av båda vårdnadshavarna delas så att bidraget lämnas med hälften till vardera vårdnadshavaren.

Vårdnadsbidrag får lämnas med hälften till vardera vårdnadshavaren även om endast en av dem är folkbokförd på samma adress som barnet och bor tillsammans med barnet. Vårdnadsbidraget får i sådant fall även lämnas till en vårdnadshavare som inte är folkbokförd i samma kommun som barnet.

5 § Vårdnadsbidrag får inte lämnas till en vårdnadshavare som för samma kalendermånad eller del därav får

1. föräldrapenning med anledning av ett barns födelse enligt 4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

3. aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program,

4. sjukpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om allmän försäkring efter det att sådan ersättning har lämnats för en tid av 365 dagar,

5. sjukpenning under eller omedelbart efter en period när arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring har lämnats,

6. sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen om allmän försäkring,

7. ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller lagen (1998:702) om garantipension,

8. äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd, eller

9. ersättning enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar.

Vårdnadsbidrag får inte heller lämnas till en vårdnadshavare vars make eller sambo för samma kalendermånad eller del därav får någon av de ersättningar som anges i första stycket 1–9. Detta gäller för vårdnadshavare som bor tillsammans med sin make.

6 § Om vårdnadsbidrag för ett barn, på begäran av den eller de vårdnadshavare som har fått bidraget, inte längre ska lämnas får kommunen tidigast åter börja lämna vårdnadsbidrag för samma barn från och med den femte kalendermånaden efter den månad för vilken vårdnadsbidraget senast lämnades. Detta gäller dock inte om vårdnadsbidrag inte längre ska lämnas av anledning som avses i 5 §.

7 § Det som sägs om vårdnadshavare i 4–6 §§ tillämpas även i fråga om den som med socialnämndens medgivande har tagit emot ett barn för stadigvarande vård och fostran i syfte att adoptera det.

Vårdnadsbidragets storlek

8 § En kommun som har beslutat att införa vårdnadsbidrag får lämna detta både som helt vårdnadsbidrag och som reducerat vårdnadsbidrag.

Helt vårdnadsbidrag är bidrag för ett barn som inte har plats i förskoleverksamhet. Reducerat vårdnadsbidrag är bidrag för ett barn som har plats på deltid i förskoleverksamhet.

9 § Helt vårdnadsbidrag får per barn högst uppgå till 3 000 kronor per kalendermånad.

Reducerat vårdnadsbidrag får bestämmas till en eller flera nivåer där nivån på bidraget svarar mot ett visst antal timmar i förskoleverksamhet.

Helt respektive reducerat vårdnadsbidrag får differentieras när vårdnadsbidrag lämnas för fler än ett barn i samma hushåll.

Anmälningsskyldighet, återkrav och eftergift

10 § Den som får vårdnadsbidrag är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till den bidragsutbetalande kommunen om förutsättningar för

vårdnadsbidrag enligt 3–5 §§ inte längre finns eller om andra ändrade förhållanden som påverkar storleken av vårdnadsbidraget.

11 § Om någon genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet, eller på annat sätt har orsakat att vårdnadsbidrag betalats ut obehörigen eller med för högt belopp får kommunen återkräva vad som har betalats ut för mycket.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket har tagit emot vårdnadsbidrag obehörigen eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta, får kommunen återkräva vad som har betalats ut för mycket.

12 § Om det finns särskilda skäl får kommunen helt eller delvis efterge den återbetalningsskyldighet som avses i 11 §.

Överklagande

13 § Beslut i ett ärende om vårdnadsbidrag enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Övrigt

14 § Denna lag inskränker inte de skyldigheter som en kommun har enligt skollagen (1985:1100).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 3 kap. 5 d § och 4 kap. 9 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 5 e §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 d §²

När Försäkringskassan *skall* fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten för en försäkrad som omfattas av 5 § tredje stycket 1–6 och som helt eller delvis saknar anställning *skall* den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Detsamma *skall* gälla för en försäkrad vars anställning upphör under en pågående ersättningsperiod. Omräkningen *skall* göras när minst ett år har förflutit räknat från den tidpunkt då den anställning upphörde som senast föranlett eller kunnat föranleda beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen. Med den tidpunkt då anställningen upphörde jämförs den tidpunkt då den försäkrade helt upphörde med annat förvärvsarbete än arbete som anställd. När omräkning har gjorts enligt 5 c § räknas tidpunkten från utgången av det senaste hela år som avses där.

Den sjukpenninggrundande inkomsten av annat förvärvsarbete, grundad på annan inkomst än som avses i 2 a § första stycket, *skall* också räknas om för en försäkrad som inte har upphört med för-

När Försäkringskassan *ska* fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten för en försäkrad som omfattas av 5 § tredje stycket 1–6 *eller 5 e §* och som helt eller delvis saknar anställning *ska* den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Detsamma *ska* gälla för en försäkrad vars anställning upphör under en pågående ersättningsperiod. Omräkningen *ska* göras när minst ett år har förflutit räknat från den tidpunkt då den anställning upphörde som senast föranlett eller kunnat föranleda beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen. Med den tidpunkt då anställningen upphörde jämförs den tidpunkt då den försäkrade helt upphörde med annat förvärvsarbete än arbete som anställd. När omräkning har gjorts enligt 5 c § räknas tidpunkten från utgången av det senaste hela år som avses där.

Den sjukpenninggrundande inkomsten av annat förvärvsarbete, grundad på annan inkomst än som avses i 2 a § första stycket, *ska* också räknas om för en försäkrad som inte har upphört med för-

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2006:1537.

värvsarbetet. Omräkning *skall* göras under en pågående ersättningsperiod efter det att ett år har förflutit räknat från ersättningsperiodens början. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen.

Omräkningen *skall* göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknad från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan. En omräkning som innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten *skall* inte beaktas. Den sjukpenninggrundande inkomsten kan aldrig fastställas till ett belopp som överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet.

värvsarbetet. Omräkning *ska* göras under en pågående ersättningsperiod efter det att ett år har förflutit räknat från ersättningsperiodens början. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen.

Omräkningen *ska* göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknad från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan. En omräkning som innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten *ska* inte beaktas. Den sjukpenninggrundande inkomsten kan aldrig fastställas till ett belopp som överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet.

5 e §

Vid utgången av en period för vilken en försäkrad har fått vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:000) om kommunalt vårdnadsbidrag ska den sjukpenninggrundande inkomsten lägst motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en sådan period.

Bestämmelserna i första stycket gäller dock inte i de fall

– sådana omständigheter som anges i 5 § första stycket b, d eller f har inträffat, eller

– då den försäkrade omfattas av bestämmelserna i 5 § tredje stycket 1 eller 2.

4 kap.

9 §³

Villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket anses uppfyllt om föräldern inte har varit försäkrad för viss sjukpenning, men skulle ha varit det om Försäkringskassan känt till samtliga förhållanden.

³ Senaste lydelse 2004:781.

När det *skall* bestämmas om villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket är uppfyllt för en försäkrad som avses i 3 kap. 5 b § *skall* bortses från tiden för utlandsvistelsen. När det bestäms om villkoret är uppfyllt för en förälder som *uppburit* sjukersättning eller aktivitetsersättning *skall* sjukpenninggrundande inkomst beräknad enligt 3 kap. 5 c § anses ha gällt hela den tid som föräldern *uppburit* sådan ersättning.

När det *ska* bestämmas om villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket är uppfyllt för en försäkrad som avses i 3 kap. 5 b § *ska det* bortses från tiden för utlandsvistelsen. När det bestäms om villkoret är uppfyllt för en förälder som *fått* sjukersättning eller aktivitetsersättning *ska* sjukpenninggrundande inkomst beräknad enligt 3 kap. 5 c § anses ha gällt hela den tid som föräldern *fått* sådan ersättning. *När det bestäms om villkoret är uppfyllt för en försäkrad som fått vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:000) om kommunalt vårdnadsbidrag får det bortses från den tid som föräldern fått sådant bidrag.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Bidraggrundande inkomst beräknas med utgångspunkt i

1. överskott i inkomstslaget tjänst enligt 10 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229),

2. överskott i inkomstslaget näringsverksamhet beräknat enligt 4 a §, och

3. överskott i inkomstslaget kapital beräknat enligt 4 b §.

Till de sammanlagda överskotten *skall* läggas belopp enligt tredje stycket samt 5 och 7 §§. Det på så sätt framräknade beloppet är den bidraggrundande inkomsten.

Överskottet enligt första stycket *skall* ökas med

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen eller skatteavtal inte *skall* tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

2. studiemedel i form av studiebidrag, utom den del som avser tilläggsbidrag,

3. skattefria stipendier över 3 000 kronor per månad, *och*

4. skattepliktiga inkomster enligt 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

Till de sammanlagda överskotten *ska* läggas belopp enligt tredje stycket samt 5 och 7 §§. Det på så sätt framräknade beloppet är den bidraggrundande inkomsten.

Överskottet enligt första stycket *ska* ökas med

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen eller skatteavtal inte *ska* tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

3. skattefria stipendier över 3 000 kronor per månad,

4. skattepliktiga inkomster enligt 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, *och*

5. *vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:000) om kommunalt vårdnadsbidrag.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Senaste lydelse 2006:1468.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

När ramtid *skall* bestämmas enligt 12 § räknas inte den tid då den sökande varit hindrad att arbeta på grund av

1. styrkt sjukdom,
2. avslutad heltidsutbildning som den sökande har avslutad efter fyllda 25 år eller som har föregåtts av sammanhängande förvärvsarbete på heltid i minst 5 månader,
3. tvångsvård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,

4. frihetsberövande på kriminalvårdens område,

5. vård av eget barn som inte har fyllt 2 år eller vård av adoptivbarn i 2 år efter barnets ankomst i familjen,

När ramtid *ska* bestämmas enligt 12 § räknas inte den tid då den sökande varit hindrad att arbeta på grund av

5. a) vård av eget barn som inte har fyllt 2 år eller vård av adoptivbarn i 2 år efter barnets ankomst i familjen, *eller,*

b) vård av eget barn som inte har fyllt 3 år eller vård av adoptivbarn i 3 år efter barnets ankomst i familjen, *under förutsättning att den sökande omedelbart före ledigheten hade ett förvärvsarbete i sådan omfattning att det motsvarar minst ett arbetsvillkor,*

6. beslut enligt smittskyddslagen (2004:168) eller livsmedelslagen (2006:804) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av livsmedelslagen,

7. utlandsvistelse till följd av att den sökande följt med sin make eller maka vid dennes arbete i utlandet under förutsättning att makens eller makans arbetsgivare har sitt säte i Sverige och att lönen utbetalas från Sverige, varvid med make eller maka jämställs person med vilken den sökande sammanbor under förhållanden som liknar makars, *eller*

8. vård av närstående när hel ersättning lämnats enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård.

Första stycket 6 gäller dock inte när fråga är om hälsokontroll vid inresa enligt 3 kap. 8 § eller avspärning enligt 3 kap. 10 § smittskyddslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Senaste lydelse 2006:827.

5 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 32 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.
32 §¹

Särskilt pensionstillägg enligt lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt *och* handikappat barn ska inte tas upp

Särskilt pensionstillägg enligt lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt *eller* handikappat barn ska inte tas upp.

Vårnadsbidrag enligt lagen (2008:000) om kommunalt vårnadsbidrag ska inte tas upp.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Senaste lydelse 2007:1419.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten *skall* göras för

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–14 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal inte *skall* tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

2. studiemedel i form av studiebidrag, utom den del som avser tilläggsbidrag,

3. skattefria stipendier till den del de överstiger 3 000 kronor per månad, *och*

4. ersättning från avtalsgrupp-sjukförsäkringar för sjukfall som inträffat före år 1991.

Föreslagen lydelse

15 §¹

Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten *ska* göras för

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal inte *ska* tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

3. skattefria stipendier till den del de överstiger 3 000 kronor per månad,

4. ersättning från avtalsgrupp-sjukförsäkringar för sjukfall som inträffat före år 1991, *och*

5. *vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:000) om kommunalt vårdnadsbidrag.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Senaste lydelse 2006:1472.